

Imago van het onderwijs

Bij het aantrekken van nieuw talent voor het onderwijs helpt een algemeen positief imago van de sector. Uit onderzoek blijkt dat de maatschappelijke waardering voor docenten groter is dan ze zelf denken. Toch bestaan er over werken in het technisch vmbo nog hardnekkige vooroordelen die potentiële nieuwe instructeurs en docenten kunnen tegenhouden om voor het onderwijs te kiezen. In dit artikel leest u hoe u positieve beeldvorming kunt inzetten bij het werven van nieuwe onderwijskrachten.

Positieve beeldvorming

Het goede nieuws is dat het onderwijs op het moment wat betreft populariteit het tij mee heeft; uit een recent onderzoek blijkt dat 40% van de ouders met schoolgaande kinderen door de coronacrisis meer respect hebben gekregen voor docenten.¹ Iedereen die in het onderwijs werkt kan aan deze voorzichtig-positieve trend bijdragen door bewust positief over de sector en het beroep te spreken, of dat nu in de klas is, bij de bedrijven waarmee u samenwerkt, bij een familieverjaardag of in de sportkantine. Wees trots; per slot van rekening draagt u bij aan de vorming van de generatie die de toekomst heeft!

ZELF BIJDAGEN AAN POSITIEVE BEELDVORMING?

U kunt uw kennissen bijvoorbeeld eens aanraden om naar een meeloopdag van de school te gaan of om de documentaire "100 dagen voor de klas" te bekijken.^[Meer lezen 1] Er is een aantal digitale campagnes waarbij u kunt aanhaken. Deel bijvoorbeeld een eigen verhaal, vacature of promotiefilmpje.^[Meer lezen 2] op sociale media met de tag **#DeBaanVanHetLeven**, of gebruik daarvoor de materialen uit de toolkit van deze campagne.^[Meer lezen 3] Er zijn diverse initiatieven voor specifieke doelgroepen en steden waar u zich door kunt laten inspireren.^[Meer lezen 4] Omdat vooral ook het vmbo als schoolsoort meer positieve aandacht verdient, zijn in sommige regio's campagnes voor gestart voor het (technische) vmbo.^[Meer lezen 5] Moedig vooral de jongere docenten op uw school aan om enthousiaste verhalen over hun werk te delen op hun "socials".

Vooroordelen over het beroep

Helaas zijn er nog een aantal overtuigingen over het beroep (en het vmbo) die potentiële onderwijskrachten afschrikken om daadwerkelijk het onderwijs in te gaan. Wanneer u hiermee geconfronteerd wordt, is het van belang de negatieve beelden niet te herhalen: het menselijke brein werkt zó, dat een uitspraak die het vaker hoort sterker wordt vastgelegd, zelfs als deze uitspraak daarna wordt ontkend. Daarmee kunt u dus negatieve beelden onbedoeld versterken. Ontken dus geen negatieve zaken, maar zet er zo veel mogelijk een positieve uitspraak tegenover. In **bijlage 1** vindt u een aantal voorbeelden van vooroordelen en passende reacties.

In veel gevallen gaat het om hardnekkige vooroordelen die (ten minste deels) onterecht zijn. Hieronder zullen we een aantal vooroordelen ontcrachten. Let op: deze vooroordelen zijn negatief geformuleerd. Herhaal deze dus niet in uw communicatie naar buiten toe!

Vooroordeel 1: "Docenten verdienen slecht, of in ieder geval minder dan elders"

Het Technisch Weekblad voert jaarlijks in samenwerking met Berenschot een grootschalig salarisonderzoek uit onder werkenden die een technische opleiding afgerond hebben op mbo-, hbo- of wo-niveau. Uit dit onderzoek blijkt al enkele jaren dat docenten op het vo een goed salaris verdienen, "vergelijkbaar met projectmanager in de R&D of teamleider in de productie" (2018) en "beter dan consultant of een functie in de automatisering" (2019).² Uit een vergelijking van mensen met een vo/mbo-onderwijsbevoegdheid die binnen en buiten het onderwijs werken, bleek dat twee derde van de buiten het onderwijs werkenden (stille reserve) minder verdienen dan degenen die in het onderwijs werken! Wie nieuwsgierig is naar docentensalarissen kan de salarisschalen bekijken.³ ^[Meer lezen 6]

1- Het respect voor docenten stijgt door de coronacrisis <https://bit.ly/30YD9ea>

2- Uit het salarisonderzoek van het Technisch Weekblad blijkt dat docenten een goed salaris verdienen. <https://bit.ly/3c1R49s>

3- Er is een aanzienlijke stille reserve aan mensen met een lesbevoegdheid die (nog) niet in het onderwijs werken, en niet eens zoveel meer verdienen dan docenten (en vaak minder). <https://bit.ly/2QqjH8h>

Vooroordeel 2: "Het kost veel tijd, geld en moeite om een onderwijsbevoegdheid te halen".

Het is voor een potentiële docent inderdaad niet makkelijk om wijs te worden uit het huidige bevoegdheidsstelsel en daar een geschikt traject in te vinden. Toch is er vaak meer mogelijk dan men denkt, met maatwerkoplossingen en gesubsidieerde trajecten. In de artikelen onder **Regionaal opleiden en professionaliseren (OP)** geven we meer informatie over dit onderwerp.

Vooroordeel 3: "Als docent doe je veertig jaar hetzelfde".

Het beeld dat een docent of instructeur zijn hele loopbaan hetzelfde moet blijven doen, geldt zeker niet voor het beroepsgerichte vmbo. De nauwe verbinding met de beroepspraktijk betekent dat de inhoud van hun vak aan verandering onderhevig is en dit vraagt

van onderwijskrachten om bij te blijven. Ook de duiding dat je als docent "vast zit" in je ontwikkeling is onjuist: in de publicatie "Een beroepsbeeld voor de leraar" werd al geconstateerd dat het beroep een waaier van mogelijkheden biedt.^[Meer lezen 7] Deze zijn alleen niet altijd voldoende zichtbaar. Door het zichtbaar maken, versterken en ondersteunen van verschillende ontwikkelmogelijkheden wordt het beroep aantrekkelijker. Een werkgroep in opdracht van de Europese Commissie identificeerde maar liefst zes verschillende richtingen waarin docenten zich kunnen ontwikkelen.^[Meer lezen 8] Ga eens in uw regio of school het gesprek aan over wat de docenten willen leren, welke uitdagende taken er kunnen worden gecreëerd, en hoe u de diversiteit aan taken zichtbaar kunt maken. En laat ook in uw wervingsactiviteiten merken dat u openstaat voor de eigen ambities van nieuwe docenten.

Vooroordeel 4: "Docenten hebben een hoge werkdruk en moeten veel onbetaald overwerk doen".

Dat docenten vaak een hoge werkdruk ervaren is helaas een gegeven en is dus niet volledig te ontcrachten. Toch kunnen scholen hier wel invloed op uitoefenen. Bedenk welke werkzaamheden door een docent uitgevoerd moeten worden, en welke taken door een ander personeelslid kunnen worden uitgevoerd (denk aan administratieve taken, klaarzetten van materiaal, e.d.). Begeleid beginnende docenten intensief tot ze routine hebben opgebouwd. U kunt daarvoor putten uit het rapport dat Oberon over de begeleiding van startende docenten heeft gemaakt.^[Meer lezen 9]

Bijdragen aan een realistisch beroepsbeeld

Door als school of als STO-regio gebruik te maken van positieve frames, draagt u bij aan het versterken van het imago van het techniekonderwijs in uw regio. Een nieuwsbrief of (actuele) website is een goede mogelijkheid om als STO-regio aan uw partners te laten zien welke activiteiten er plaatsvinden en wat hiervan het resultaat is. Echter: uiteindelijk is het meest realistische beroepsbeeld de eigen ervaring. De meeste mensen met belangstelling voor het onderwijs willen graag even proeven aan het onderwijs voor ze een definitieve keuze maken. Bied belangstellenden daarom eens vrijblijvend aan om op uw locatie te borrelen met uw docententeam, een dag(deel) mee te lopen of een gastles te verzorgen.

MEER LEZEN

Meer lezen 1. In de documentairereeks “100 dagen voor de klas” proberen twee jonge mannen het docentschap uit, met de ups en downs die daarbij horen. U kunt hem bekijken op <https://bit.ly/3f2Nk9X>

Meer lezen 2. Dit is een aardig voorbeeld van een promotiefilmpje van de Hogeschool Rotterdam: <https://bit.ly/3lteOXm>

Meer lezen 3. Meer over de imagocampagne “De baan van het leven” vindt u op <https://debaanvanhetleven.nl/>. De campagnetoolkit vindt u op <https://bit.ly/3r3iRuL>

Meer lezen 4. Op <https://bit.ly/3eX4DsP> staan een aantal initiatieven om het imago van het onderwijs te verbeteren op een rij.

Meer lezen 5. Sterk Techniekonderwijs regio Zwolle, Noordwest-Veluwe en Kampen en bedrijven uit hun regio werken samen aan de imagocampagne “Bliq”: <https://bit.ly/3s2C54Z>. En in Apeldoorn loopt de campagne “Trots op vmbo”: <https://www.trotsopvmbo.nl/>.

Meer lezen 6. Wat verdienen docenten nu echt? Een kijkje in de salarisschalen. <https://bit.ly/3vHLUaE>

Meer lezen 7. In de publicatie “Beroepsbeeld voor de leraar” wordt geschetst in welke verschillende domeinen docenten zich kunnen ontwikkelen, en wat er nodig is om docenten daarbij te ondersteunen. Een mooi startpunt voor een dialoog in uw regio! <https://bit.ly/3r3ncOu>

Meer lezen 8. De ET2020-werkgroep van de Europese Commissie heeft zich gebogen over het creëren en versterken van ontwikkelmogelijkheden binnen het beroep van docent, die het beroep aantrekkelijker en inspirerender maken. Meer hierover vindt u op <https://bit.ly/2OOa1DY>. U kunt een samenvatting van het rapport downloaden op <https://bit.ly/2NCbIt4>.

Meer lezen 9. Onderzoeksbureau Oberon heeft verkennend onderzoek gedaan naar de begeleiding van startende docenten. <https://bit.ly/2NAPC4I>

Contact

info@sterktechniekonderwijs.nl

Meer informatie

www.sterkeonderwijs.nl/docententoolkit

BIJLAGE 1: VOORoorDELEN EN POSITIEVE FRAMING

Vooroordeel	Zeg liever niet	Zeg wel
"Leraren worden slecht betaald."	"Zó slecht worden leraren nu ook weer niet betaald, hoor."	"De salarissen van leraren zijn vergelijkbaar met de salarissen die buiten het onderwijs worden verdiend."
"De ouders van nu zijn zo lastig."	"Dat de ouders tegenwoordig zo lastig zijn wordt nogal overdreven."	"Ouders hebben sinds de eerste corona-golf meer waardering voor beroep van leraar. Het docentschap staat nu terecht in de schijnwerpers als een cruciaal beroep."
"De leerlingen van nu zijn zo lastig." "Ik voel me een politieagent."	"Het is een fabeltje dat de leerlingen van nu zo lastig zijn."	"Als docent lever je een belangrijke bijdrage aan de opvoeding van kinderen. Je bent hun rolmodel, coach en mentor. Je doet ertoe in hun leven en je blijft er zelf jong van geest bij."
"Het duurt lang om een lesbevoegdheid te halen."	"Het idee dat het halen van een lesbevoegdheid zo lang duurt is achterhaald."	"Er is tegenwoordig steeds meer oog voor maatwerk bij de lerarenopleidingen, waardoor het behalen van een bevoegdheid efficiënter wordt. Er komen ook steeds meer mogelijkheden voor teambevoegdheid, waarbij bevoegdheden als het ware worden gedeeld."
"Docenten hebben een hoge werkdruk en doen veel onbetaald overwerk."	"Er wordt vaak gezegd dat docenten een hoge werkdruk hebben en veel onbetaald overwerk doen. Maar dat valt reuze mee."	"Als docent heb je veel mogelijkheden om je eigen werklast goed te organiseren, en veel vrije dagen bovendien."
"Het onderwijs is saai."	"Het onderwijs heeft onterecht een stoffig imago."	"In het onderwijs is elke dag anders, en je kunt er ook veel eigen creativiteit in kwijt."
"Docenten ontwikkelen de jeugd, maar draaien daarbij zelf elk jaar hetzelfde verhaalje af. Hun leven ziet er 40 jaar hetzelfde uit."	"Het is niet zo dat je elk jaar hetzelfde riedeltje afdraait."	"Onze docenten ontwikkelen zich doorlopend op allerlei manieren, en leren vrijwel dagelijks bij. Er is keus uit verschillende richtingen om je in te ontwikkelen: Je kunt je opwerken, verdiepen, verbreden, veranderen van context (omgeving, doelgroep), nieuwe lagen toevoegen (netwerken) en wisselen van branche."
"Docentschap is alleen maar lesgeven."	"Docentschap is niet alleen maar lesgeven."	"Docentschap kan, naast het leren leren van de leerlingen, ook betekenen: ontwikkelen van onderwijs, het ondersteunen van collega's of het leren van collega's."
"Als docent ben je altijd vooral klassikaal aan het lesgeven."	"Het onderwijs is allang niet meer alleen klassikaal lesgeven waarbij de leerlingen stilzitten en de docent bezig is met schoolbord en krijtjes."	"Kom zelf kijken hoe innovatief en praktisch onze leerlingen hier bezig zijn in een moderne leeromgeving."
"Het vmbo is het afvoerputje van de maatschappij."	"Een vmbo-advies is niet het einde van de wereld."	"Op het beroepsgerichte vmbo leren leerlingen vooral door te dóen. Daarbij leren ze al vroeg hun talenten kennen; een uitstekende basis voor een groot aantal uiteenlopende beroepen."

Mensen vanuit de gewenste invalshoek naar een boodschap laten kijken door slim gebruik te maken van taal en beeld heet ook wel "framing". In de kennisbank van PTvT vindt u een rapport en een whitepaper over hoe u dat toe kunt passen in techniekpromotie. <https://bit.ly/38ZkDXr>